

Ілияс — Сегіз саны

Иерихон

Jeff Pippenger

2023-10-09

Ежелгі тура мағынадағы Израилдің бастауында да, сондай-ақ қазіргі рухани Израилдің бастауында да — Қызыл теңізден өту кезінде, ал кейін Ұлы түңілу кезінде — бірте-бірте үдей түскен сынақтар тізбегі басталып, ақырында соңғы сынаққа келіп жетті. Сандар кітабында да, Миллериттер тарихында да сол соңғы сынақтан құлау шөлдегі қаңғырудың басталуын білдіреді.

«Қырық жыл бойы сенімсіздік, күңкілдеу және бүлік ежелгі Израилді Қанахан жерінен тыс қалдырды. Дәл сол күнәлар қазіргі Израилдің көктегі Қанаханға кіруін кешеуілдетті. Екі жағдайда да Құдайдың уәделерінен кінә табылған жоқ. Бізді осы күнә мен қайғы дүниесінде осыншама жылдар бойы ұстап тұрған — Иеміздің өздерін Оның халқы деп мойындайтындарының арасындағы сенімсіздік, дүниеге берілгендік, бағышталмаушылық және алауыздық.»

«Израил ұлдары сияқты, бағынбаушылықтың салдарынан бізге де осы дүниеде тағы да көп жыл қалуға тура келуі мүмкін; бірақ Мәсіхтің жолы үшін Оның халқы өздерінің теріс әрекет жолының салдарын Құдайға артып, күнәнің үстіне күнә қоспауға тиіс». Evangelism, 696.

Ежелгі Израил тарихының соңында, басталуындағы сияқты, біртіндеп жүретін сынақ үдерісі болды; ол ежелгі тура мағынадағы Израилдің Бабылға тұтқындыққа әкетілуімен аяқталды. Қазіргі рухани Израилдің соңында да олар біртіндеп жүретін сынақ үдерісіне тап болады. Бұл үдеріс жексенбілік заң кезінде Лаодикиялық адвентистердің құлатылуымен аяқталады. Ежелгі Израилде болғандай, қазіргі Израил де рухани Бабылдың тұтқынына алынады.

Пайғамбарлық тұрғыдан 1798 жылы басталып, ресми түрде 1863 жылы аяқталған Миллерит қозғалысы 1989 жылы басталып, адамзат сынағының жабылуымен және Мәсіхтің Екінші келуімен аяқталатын жүз қырық төрт мыңның қозғалысын бейнелейді. Миллерит қозғалысының аяқталуы мен үшінші періштенің құдіретті қозғалысының келуі арасында заңды түрде тіркелген Лаодикеялық Жетінші күн адвентистері шіркеуінің тарихы жатыр.

«Синай мен Қанаханның шекарасындағы Қадештің арасын небәрі он бір күндік жол ғана бөліп жатты; әрі көркем де игілікті жерге жуық арада кіреміз деген үмітпен, бұл ақырында алға жылжу белгісін бергенде, Израил жасақтары сапарын қайта жалғастырды. Яһова оларды Мысырдан алып шығуда кереметтер жасаған еді, ал енді Оны өздерінің Әміршісі ретінде қабылдауға ресми түрде келісім жасап, Ең Жоғары Құдайдың тандап алған халқы ретінде танылған соң, қандай игіліктерді күтпесе болар еді?» Патриархтар мен пайғамбарлар, 376.

Олардың қысқа сапары сенімсіздігі мен мойынсұнбаушылығының салдарынан қырық жылға созылды. Егер олар құлдықтан құдіретті түрде құтқарылғандарына негізделген сенімді көрсеткенде, көп ұзамай Иордан өзенінен өтіп, Уәде етілген Жерге кірер еді. Одан кейінгі олардың алғашқы кедергісі кейінірек Ешуа мойнына алған сол кедергінің өзі болар еді. Қырық жылдан кейін тура мағынадағы Исраил шөл даладан шығып, Уәде етілген Жерге өтті, ал Ерихон олардың алғашқы қадамы болды; әрі ол сенетін әркім үшін құтқарылуға арналған Құдай құдіретінің нышаны болып тұр. Ерихон сондай-ақ 1863 жылы Миллериттер қозғалысы бетпе-бет келуге тиіс болған істің нышаны болып табылады, бірақ олар шөл далаға шегінді. Илиястың рәміздігі Ерихонның рәміздігімен тікелей байланысты, сондықтан Илиястың Ерихонмен тарихи байланысын қарастыру тағылымды.

Омридің істеген өзге істері, көрсеткен құдіреті — мұның бәрі Исраил патшаларының жылнамалар кітабында жазылмаған ба? Омри ата-бабаларымен бірге мәңгі ұйқыға кетті де, Самарияда жерленді; оның орнына ұлы Ахаб патша болды. Яхуда патшасы Асаның отыз сегізінші жылында Омридің ұлы Ахаб Исраилге патша бола бастады; Омридің ұлы Ахаб Самарияда Исраилге жиырма екі жыл патшалық етті. Омридің ұлы Ахаб өзінен бұрынғылардың бәрінен де артық Жаратқан Иенің алдында зұлымдық жасады. Небат ұлы Еробоғамның күнәларымен жүру оған жеңіл нәрсе болғандай, ол сидондықтардың патшасы Етбағалдың қызы Езабелді әйелдікке алып, барып Бағалға қызмет етіп, соған табынды. Ол Самарияда өзі тұрғызған Бағал үйінде Бағалға арнап құрбандық үстелін орнатты. Ахаб сондай-ақ ашера бағанасын жасатты; Ахаб өзінен бұрын болған Исраилдің барлық патшаларынан да артық Исраилдің Құдайы Жаратқан Иені ашуландырды. Оның күндерінде бетелдік Хиел Иерихонды қайта салды: оның іргетасын тұңғышы Абирамның үстіне қалап, қақпаларын кенжесі Сегубтың үстіне орнатты, бұл Нұн ұлы Ешуа арқылы Жаратқан Ие айтқан сөзі бойынша болды. Ал Ғилақад тұрғындарынан болған тишбилік Илияс Ахабқа былай деді: «Мен алдында тұрған Исраилдің Құдайы Жаратқан Ие тірі! Осы жылдары менің сөзім болмаса, шық та, жаңбыр да болмайды». 3 Патшалықтар 16:27–17:1.

Илиястың Кармил тауында Ахаб пен Езабелдің тәңірлерімен бетпе-бет келуі Исраилдің солтүстік патшалығының жетінші патшасының Құдайдан безуіне жауап ретінде болды; ол «өзінен бұрын болған Исраил патшаларының бәрінен де Исраилдің Құдайы Жаратқан Иені ашуландыру үшін көбірек іс істеді». Осы үзіндідегі «ашуландыру» сөзі Руларды санау кітабының он төртінші тарауындағы оныншы сынақпен бейнеленген «ашуландыру күніне» нұсқайды. Ахабтың Құдайды ашуландыруы Руларды санау кітабының он төртінші тарауындағы он жансыздың жаман хабары туғызған он сынақтың соңғысын бейнеледі. Сондықтан бұл Миллерит қозғалысы үшін соңғы сынақты және жүз қырық төрт мың үшін соңғы сынақты білдіреді.

Сондықтан Киелі Рух былай дейді: «Бүгін Оның даусын еститін болсаңдар, жүректеріңді шөлдегі сынақ күні, арандату кезіндегідей қасарыстырмандар». Еврейлерге 3:7, 8.

Ахаб бейнелейтін пайғамбарлық «арандату күнінде» Илияс пайғамбар, егер қажет болса, Құдай Өз халқы өздері араласып жүрген күнәларынан тәубеге келуі үшін, Исраилдің үстіне

үкімдерін түсірсін деп дұға етті.

Израил халқы біртіндеп Құдайға деген қорқынышы мен қастерлеуін жоғалтып, ақырында Ешуа арқылы айтылған Оның сөзі олардың алдында ешқандай салмаққа ие болмай қалды. «Оның [Ахабтың] күндерінде Бетелдік Хиел Иерихонды қайтадан салды: іргетасын тұңғышы Абирамның үстіне қалап, қақпаларын кенже ұлы Сегубтың үстіне орнатты; бұл Нұн ұлы Ешуа арқылы Жаратқан Ие айтқан сөзіне сай болды».

«Израил діннен безіп жатқан кезде, Ілияс Құдайға адал да шынайы пайғамбар болып қала берді. Сенбеушілік пен опасыздықтың Израил ұлдарын Құдайдан тез ажыратып бара жатқанын көргенде, оның адал жаны қатты күйзелді, әрі ол Құдайдан Өз халқын құтқаруын тілеп жалбарынды. Ол Жаратқан Иеден күнә жасап жүрген халқын мүлде тастап кетпеуін, бірақ қажет болса, үкімдері арқылы оларды тәубеге келуге оятуын және олардың күнәда одан да әрі кетуіне жол бермеуін, сөйтіп Оны оларды бір ұлт ретінде құртып жіберуге арандатпауын өтініп сұрады.»

“Жаратқан Иенің сөзі Ілиясқа келіп, Израилдің күнәлары үшін Оның үкімдерін әшкерелеп жариялау үшін Ахабқа баруды бұйырды. Ілияс Ахабтың сарайына жеткенше күн-түн жүріп отырды. Ол рұқсат сұрамады да, ресми түрде таныстырылуды да күтпеді. Ахаб үшін мүлде күтпеген сәтте Ілияс Самария патшасының таңғалған жүзі алдында, пайғамбарлар әдетте киетін қылшық киіммен, кенеттен пайда болды. Ол шақырусыз әрі аяқ астынан келгені үшін ешбір ақталмады; бірақ қолдарын көкке көтеріп, көк пен жерді жаратқан тірі Құдаймен салтанатты түрде ант етіп, Израилдің басына түсетін үкімдерді жариялады: ‘Осы жылдарда менің сөзім болмаса, шық та, жаңбыр да болмайды’.”

«Израилдің күнәлары үшін Құдайдың үкімдерін осылайша сұрапыл айыптау діннен безген патшаның үстіне жай түскендей тиді. Ол таңданыс пен үрейден сал болып қалғандай көрінді; және ол өз абыржуынан ес жиып үлгермей жатып, Ілияс өз хабарламасының әсерін күтпестен, қалай кенеттен келсе, солай кенеттен ғайып болды. Оның ісі Құдайдан келген қасірет сөзін айту еді, және ол бірден шегініп кетті. Оның сөзі көктің қазыналарын бекітіп тастаған еді, әрі оларды қайта ашатын жалғыз кілт те оның сөзі болатын». Testimonies, volume 3, 273.

Израил Ешуа оларға бөтен халықтармен араласпауға және Ерихонды ешқашан қайта тұрғызбауға қатаң бұйырғанын ұмытып кеткен еді. Ерихон үшін болған шайқас Құдайдың құдіретінің орасан зор көрінісі әрі Өз халқын Уәде етілген жерге бастап кіргізетіні туралы Құдай уәдесінің нышаны болғанымен, Ерихонмен байланысты күнә, қарғыс және құтқарылу да бар еді. «Күнә» — Ерихонның байлығы мен ықпалын көксеген Ақанның күнәсі, «қарғыс» — Ерихонды қайта тұрғызатын кез келген адамның үстіне түскен қарғыс, ал жезөкше Рахаб «құтқарылуды» бейнеледі. Ақан Бабылдың әсем шапанын қалады. Ол Адам мен Хауа өз күнәларын інжір жапырақтарынан тігілген киіммен жасыруға тырысқанындай, өз күнәсін де жасыра аламын деп ойлады. Ақан Ерихон бейнелеген гүлденуді қалады, әрі Бабылмен байланыста болуды тіледі.

Иерихон үшінші періштенің хабарын дүниеге жеткізу ісінің нышаны ретінде ұсынылады, бірақ онда дүниені сүю мен оған сенім арту күнәсі жөніндегі ескерту де бар. Иерихонның

нышаны сондай-ақ Иерихонды қайта тұрғызуға қарсы қарғысты да қамтиды, ал Рахаб үшінші періштенің қатты дауысы жарияланғанда Бабылдан шығып келетін, әлі де Бабылда жүргендерді бейнелейді.

Илиястың адал жаны қайғырды. Оның ашу-ызасы тұтанып, ол Құдайдың даңқы үшін қызғанышпен жанды. Ол Израилдің қорқынышты жолдан таюшылыққа батқанын көрді. Құдайдың олар үшін жасаған ұлы істерін есіне алған кезде, оны қайғы мен таңданыс меңдеп кетті. Бірақ мұның бәрін халықтың басым көпшілігі ұмытқан еді. Ол Жаратқан Иенің алдына барып, жаны қасіреттен күйзеліп, егер қажет болса, үкімдер арқылы болса да, Өз халқын құтқаруын өтініп жалбарынды. Ол Құдайдан Өзінің рақмет білмес халқынан шық пен жаңбырды, аспанның қазыналарын, тежеп тұруын сұрады, сонда жолдан тайған Израил өз құдайларына, алтыннан, ағаштан және тастан жасалған пұттарына, күнге, айға және жұлдыздарға, жерді суарып, оны құнарландырып, мол өнім бергізуді босқа күтіп қарайтын болсын деді. Жаратқан Ие Илиясқа Оның дұғасын естігенін және халқы тәубемен Өзіне қайтқанға дейін олардан шық пен жаңбырды тежеп тұратынын айтты.

«Құдай Өз халқын айналасындағы пұтқа табынушы халықтармен араласып кетуден айрықша қорғап келді, олардың жүректері сезімдерді азғырып, Құдайдың халықтың санасындағы орнын басып кетуі үшін барынша қымбат әрі еліктіргіш түрде орналастырылған тоғайлар мен табынатын орындарға, ғибадатханалар мен құрбандық үстелдеріне алданып қалмасын деп.»

«Ерихон қаласы шектен шыққан пұтқа табынушылыққа берілген еді. Оның тұрғындары өте бай болатын, бірақ Құдай өздеріне берген барлық байлықты олар өз құдайларының сыйы деп санады. Оларда алтын мен күміс мол еді; алайда Топан судың алдындағы адамдар сияқты, олар азғындалып, күпірлікке бой ұрды, әрі өздерінің зұлым істерімен көктегі Құдайды қорлап, қаһарына тигізді. Құдайдың үкімдері Ерихонға қарсы оянды. Ол берік қамал еді. Бірақ Жаратқан Иенің жасағының Қолбасшысы Өзі көктен келіп, көктегі жасақтарды қалаға шабуыл жасау үшін бастады. Құдайдың періштелері зәулім дуалдарға жармасып, оларды жермен-жексен етті. Құдай Ерихон қаласының лағынетке берілетінін және Рахаб пен оның үй ішін қоспағанда, бәрі де құритынын айтқан еді. Рахабтың Жаратқан Иенің хабаршыларына көрсеткен ілтипаты үшін солар құтқарылуға тиіс болды. Жаратқан Иенің халыққа айтқан сөзі мынау еді: “Ал сендер, қандай да бір жолмен, өздеріңді лағынетке ұшыраған нәрседен сақтаңдар, әйтпесе лағынетке ұшыраған нәрседен алып, өздеріңді лағынетті етесіңдер де, Израил қосынын лағынетке ұшыратып, оны бәле-жалаға душар етесіңдер”. “Сол уақытта Ешуа оларды антпен міндеттеп былай деді: ‘Жаратқан Иенің алдында Ерихон деген осы қаланы қайта тұрғызып, салуға кіріскен адам лағынетті болсын: оның іргетасын тұңғышының құнымен қалайды, ал қақпаларын кенже ұлының құнымен орнатады’”.

«Құдай Ерихонға қатысты аса қатаң талап қойды, өйткені халық сол жерде тұратындардың табынған нәрселеріне әуестеніп, жүректері Құдайдан ауытқып кетпесін деді. Ол Өз халқын өте анық бұйрықтармен қорғады; алайда Құдайдың Ешуа аузы арқылы берілген салтанатты өсиетіне қарамастан, Ақан оны бұзуға батылданды. Оның

ашкөздігі өзін Құдай қол тигізуге тыйым салған қазыналардан алуға итермеледі, өйткені олардың үстінде Құдайдың қарғысы болды. Осы бір адамның күнәсінің салдарынан Құдайдың Исраилі жауларының алдында судай әлсіз болды.»

«Ешуа мен Исраилдің ақсақалдары зор қасіретке түсті. Жаратқан Ие Өз халқына қаһарланғандықтан, олар Құдайдың Келісім сандығының алдында ең терең кішіпейілділікпен жерге жата кетті. Олар Құдайдың алдында мінажат етіп, жылады. Сонда Жаратқан Ие Ешуаға былай деді: “Орныңнан тұр; неге сен жүзіңмен жерге жатыпсың? Исраил күнә жасады, әрі Мен оларға өсиет еткен келісімімді де бұзды; өйткені олар қарғысқа ұшыраған нәрседен алды, ұрлады да, жалғандық та жасады, оны өз заттарының арасына да салып қойды. Сондықтан Исраил ұлдары жауларының алдында төтеп бере алмады, қайта жауларының алдында теріс бұрылып қашты, өйткені олар қарғысқа ұшырады; араларындағы қарғысқа ұшыраған нәрсені жоймайынша, Мен енді сендермен бірге болмаймын”».

«Маған Құдайдың бұл жерде Өзінің өсиеттерін ұстанатын халқымыз деп мойындайтындардың арасындағы күнәға қалай қарайтынын көрсеткені білдірілді. Ежелгі Исраил сияқты, Оның құдіретінің ғажайып көріністеріне куә болу арқылы Ол айрықша құрметтеген адамдар, соған қарамастан Оның анық нұсқауларын елемеуге батылданса, Оның қаһарына ұшырайды. Ол Өз халқына мойынсұнбаушылық пен күнәнің Өзіне аса ауыр қорлық екенін және оларға жеңіл-желпі қарауға болмайтынын үйреткісі келді». Testimonies, 3-том, 263, 264.

Ерихон туралы оқиға зұлым әрі бай қаланың көзге көрінетін күші мен даңқына сенбеу керектігі жөніндегі ескертуді қамтиды. Киелі кітап пайғамбарлығында «қала» — патшалық, ал Ақан Бабылдың киімін алды. Пайғамбарлық тұрғыдан киім мінезді білдіреді, сондықтан «соңғы күндерде» Ақанның Бабыл киімін жасыруы рухани Бабылдың мінезіне ие болуға деген жасырын құмарлықты білдіреді. Рухани Бабылдың мінезі, яғни бейнесі — Америка Құрама Штаттары шіркеу мен мемлекетті біріктірген кезде аңсайтын нәрсе.

Миллериттер қозғалысының жастары Азамат соғысына әскерге шақырылуы мүмкін деген жағдаймен бетпе-бет келіп, әрі ұйымдасу қажеттігін мойындай отырып, қозғалыс жетекшілері өздері ешқашан сіңісіп кетпеуге тиіс болған әл-ауқатты ұлтпен заңды түрде байланысқа түсті. Тіпті сол әл-ауқатты елдің Конституциясының өзі шіркеудің мемлекетпен байланыста болуы ешқашан қажет болмағанын көздеген еді. Миллериттер дәуірінде болған, бүгінге дейін де өмір сүріп келе жатқан конфессиялар болды; сол конфессиялардың кейбірі ешқашан Америка Құрама Штаттары үкіметімен құқықтық қатынасқа түспеген, әрі мұндай қатынасты орнатпау туралы олардың таңдауы өз шіркеулерін ұйымдастыруына ешбір түрде кедергі келтірген емес.

Ешуа Иерихон шайқасын жүргізгеннен көп уақыт өткен соң, Ахабтың заманында Құдайдан безген халық Құдайдың арасында Ақанның жолдан таюына және Иерихонның жойылуына байланысты берілген барлық ескертулерді ұмытып кеткен еді. Илияс Құдайға мінажат етіп, қажет болса, Өз халқын тәубеге келтіру үшін Құдайдың сот үкімдерінің жүзеге асырылуын өтінді. Малахи Ескі Өсиеттің соңғы сөздерін жазғанда, уәде Жаратқан Иенің дүниені

қарғысымен соғуы аясында берілген. Иерихонмен байланысты қарғыс Иерихонды қайта тұрғызатын кез келген адамның үстінде болатын. Қарғыс Ақан тәрізді Иерихонмен байланысты байлық пен молшылыққа сенім артуды қалағандардың бәрінің үстінде болатын. Ақанның «күнәсі» — бабылдық киімді киюге деген іштегі жасырын, қасиеттелмеген құмарлықты білдіреді. Ал «қарғыс» сол ішкі қалауларды іс жүзінде жүзеге асыру әрекетіне арналған еді.

Миллердің хабары өз заманы үшін Илиястың хабары болды, ал Азамат соғысы Илиястың хабарына ілесе жүретін үкімдерді бейнеледі. 1863 жылы, Азамат соғысының қақ ортасында, миллершіл адвентизм Иерихонды қайта тұрғызды; мұны Ешуа солай істейтін кез келген адамға айтқан қарғыстың егжей-тегжейлері айғақтайды.

Сол кезде Ешуа оларға антпен ескертіп былай деді: «Жаратқан Иенің алдында осы Иерихон қаласын қайтадан тұрғызып, салуға кірісетін адам қарғысқа ұшырасын; оның іргетасын ол өзінің тұңғышының құнымен қалайды, ал қақпаларын өзінің кенже ұлының құнымен орнатады». Ешуа 6:26.

Ешуа бұйрығындағы «қарғыс айтып ант еткізді» деген сөз әрі ант, әрі қарғыс болып табылады. Ешуа бұйрығын бұзсаң — қарғысқа ұшырайсың, ал антты сақтасаң — баталасың. «Қарғыс айтып ант еткізді» деп аударылған сөз Леуіліктер жиырма алтыда «жеті рет» деп те аударылған. Даниял тоғызыншы тарауда білдіргеніндей, Мұсаның анты мен қарғысы Иерихонды қайта тұрғызумен байланысты.

Иә, бүкіл Исраил Сенің дауысыңа құлақ аспау үшін Сенің заңыңды бұзып, теріс жолға түсті; сондықтан Құдайдың қызметшісі Мұсаның заңында жазылған қарғыс пен ант біздің үстімізге төгілді, өйткені біз Оған қарсы күнә жасадық. Даниял 9:11.

Уайт апа былай деді: «Құдай Ерихонға қатысты аса мұқият болды, халық сол жердің тұрғындары табынған нәрселерге елігіп, жүректері Құдайдан ауып кетпес үшін». Құдай Ерихонның жойылуын жүзеге асыруда өте мұқият болды; сондықтан Ол Ахан арқылы бейнеленген ескертуді де жазып қалдыруда өте мұқият болды. Ол Ерихонды қайта тұрғызумен байланысты қарғысты жазып қалдыруда да, сондай-ақ оның қабырғаларын құлатуда қолданылған Құдайлық тәсілдерді айқындауда да мұқият болды.

Бұл, сөзсіз, Жаратқан Иенің жасағының Қолбасшысы ретінде, періштелерге Иерихонның қабырғаларын құлатуды бұйырған Иса еді; әрі Құдай Сөзінде ештеңе кездейсоқ жасалмайды. Бірақ осы жағдайда пайғамбар әйел бізге: «Құдай Иерихонға қатысты өте дәл болды», — деп айтады. Келісім сандығы жеті күн бойы қаланың айналасында алып жүрілді, ал пайғамбарлықта бір күн — бір жыл. Бұл қағида қырық жылдық шөлдегі кезбеліктің басында жазылып қойылды, әрі сол қырық жылдың соңында олар Иерихонды жеті күн бойы айналып өтті.

Жерді барлап шыққан күндеріңнің санына қарай, яғни қырық күнге сай, әрбір күн үшін бір жылдан, күнеларыңды қырық жыл бойы көтеретін боласыңдар; сонда Менің уәдемнен тайғанымды білесіңдер. Руларды санау 14:34.

Кеме жеті күн бойы қаланың айналасында алып жүрілді, ал жетінші күні ол қаланың айналасында «жеті рет» алып жүрілді. Бұл Иерихонның Мұсаның антының «жеті ретімен» байланысты екеніне қатысты екі пайғамбарлық куәлік береді. Құдайдың келісім халқы — діни қызметкерлер, әрі жеті діни қызметкер жеті керней тартты.

Сендер де тірі тастар іспетті рухани үй болып, киелі діни қызметкерлер қауымы болып құрылып жатырсыңдар, Иса Мәсіх арқылы Құдайға ұнамды рухани құрбандықтар ұсыну үшін. 1 Петір 2:5.

Керней, өзіне тиесілі контекстке қарай, не ескерту хабарын, не үкімді, не қасиетті жиынға шақыруды білдіреді. Соңғы күндері кернейді күзетшілер тартуы тиіс, дәл солай ол өз тарихында Миллериттер тарапынан да тартылған еді. Діни қызметкерлер керней тартып, Құдай халқын келе жатқан үкім туралы ескертетін, сонымен бірге сол халықтың өзін қасиетті жиынға шақыратын Сион қабырғаларындағы күзетшілерді білдіреді.

Сионда керней тартыңдар, Менің қасиетті тауымда дабыл қағыңдар; жердің барлық тұрғындары қалтырасын; өйткені Жаратқан Иенің күні келіп келеді, өйткені ол таяп қалды... Сионда керней тартыңдар, оразаны қасиетті деп жариялаңдар, салтанатты жиын шақырыңдар: халықты жинаңдар, қауымды қасиеттендер, ақсақалдарды топтастырыңдар, балаларды және емшектегі сәбилерді жинаңдар; күйеу жігіт өз бөлмесінен шықсын, ал қалыңдық өз отауынан шықсын. Жаратқан Иенің қызметшілері — діни қызметкерлер — кіреберіс пен құрбандық үстелінің арасында жыласын да, былай десін: «Өз халқыңды ая, уа, Жаратқан Ие, Өзіңнің мұраңды қорлыққа қалдырма, бөтен халықтар оларға үстемдік етпесін; неге халықтардың арасында: “Олардың Құдайы қайда?” — деп айтылуға тиіс?» Жоел 2:1, 15–17.

Керней хабары — Илияс хабары. Ешуа кітабының алтыншы тарауында «жеті» сөзінің әртүрлі қолданылуының бәрі Леуіліктер жиырма алтыдағы «жеті рет» деп аударылған сөзбен бірдей сөз немесе соған туыстас туынды сөз болып табылады. Алайда лаодикеялық теологтар тарататын аңыз-ертегілердің былығы Леуіліктер жиырма алтыдағы «жеті рет» деп аударылған сөз тек күш-қуаттың толықтығын, не кемелдікті, немесе Миллердің «жеті рет» деп аударылған сөзге сандық мән қолдануда дұрыс болғанын теріске шығарудың өзге бір қисынсыз түрін ғана білдіреді деп мәлімдейді. Діни қызметкерлер халықты қаланың айналасында жеті рет алып жүрді, Ерихонды толық немесе түгел айналып шыққан жоқ. «Жеті рет» деп аударылған сөз сандық мәнді білдіреді!

Ерихонда халық айқай салғанда, бұл Даниял кітабының екінші тарауында қолмен емес, таудан қиылып алынған, мүсінді соғып, оны быт-шыт ететін жүз қырық төрт мыңның қатты даусын білдірді.

Сол патшалардың күндерінде көктің Құдайы ешқашан құламайтын бір патшалық орнатады; және бұл патшалық басқа халыққа берілмейді, қайта, ол осы патшалықтардың бәрін быт-шыт етіп талқандап, оларды жояды, ал өзі мәңгі тұрады. Сенің тастың таудан адам қолынсыз кесіліп алынғанын және оның темірді, жезді, сазды, күмісті және алтынды быт-шыт етіп талқандағанын көргеніңдей, ұлы Құдай патшаға бұдан кейін не

болатынын білдірді; және түс анық, әрі оның жоруы да шүбәсіз. Даниял 2:44, 45.

Құдай Иерихоннан табылған қымбат металдарды алтын, күміс, мыс және темір деп мұқият атап көрсетті. Пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, саз балшық Рахаб арқылы бейнеленген Құдай халқын білдіреді. Иерихон бір жүз қырық төрт мыңның қатты дауысты үндеуі кезінде жер бетіндегі барлық патшалықтардың ақырын білдіреді.

Бірақ барлық күміс, алтын, мыс пен темірден жасалған ыдыстар Жаратқан Иеге бағышталған; олар Жаратқан Иенің қазынасына тапсырылсын. Ешуа 6:19.

Иерихон Уәде етілген Жерді жаулап алу ісін бейнелейді; бұл іс үшінші періштенің құдіретті қозғалысының жұмысын типологиялық түрде көрсетеді. Бұл іске ескерту, қарғыс және жезөкше Рахаб арқылы бейнеленгендей, діни қызметкерлер қауымынан тысқары тұрғандарды құтқару кіреді.

Ешуа пайғамбарлық «қарғысы» кейінірек Ахаб пен Ілияс күндерінде орындалды. Ерихонны қайта тұрғызуға қарсы айтылған қарғыста мұны істейтін адамның Ерихонның қақпаларын орнатқанда кенже ұлынан айырылатыны, ал оның іргетасын қалағанда тұңғыш ұлынан айырылатыны нақты алдын ала айтылған еді. Ілияс заманында Бетелдік Хиел сол пайғамбарлықты орындады: ол қақпаларын орнатқанда кенже ұлы өлді, ал іргетасын қалағанда тұңғыш ұлы өлді. Ілияс хабарына қатысты «қарғыс» Ерихонны қайта тұрғызу ісімен бейнеленді.

Міне, Жаратқан Иенің ұлы да қорқынышты күні келмей тұрып, Мен сендерге Ілияс пайғамбарды жіберемін. Сонда ол әкелердің жүрегін балаларға, ал балалардың жүрегін әкелеріне бұрады; әйтпесе Мен келіп, жерді қарғысқа ұшыратамын. Малахи 4:5, 6.

Миллердің Ілиястың хабарымен байланысты болған миллериттік тарихтың қарғысы Ешуа тарапынан алдын ала айтылып, Ілияс пен Ахабтың заманында орындалды.

Оның күндерінде бетелдік Хиел Ерихонды қайта салды: ол оның іргетасын өзінің тұңғышы Абрамда қалады, ал қақпаларын өзінің кенже ұлы Сегубта орнатты; бұл Жаратқан Иенің Нұн ұлы Ешуа арқылы айтқан сөзіне сай болды. Патшалықтар туралы 3-жазба 16:34.

Ерихонны қайта тұрғызу қарғысын Құдайдың Ериқо қабырғаларын құлатуда көрсеткен құдіретінің көрінісінен бөліп қарауға болмайды. Уайт ханым былай деді: «Өз құдіретінің ғажайып көріністеріне куә болу құрметіне Ол айрықша бөлендірген жандар, ежелгі Израил сияқты, тіпті содан кейін де Оның анық нұсқауларын елемеге батылданса, Оның қаһарына ұшырайтын болады». Миллериттер жаңа ғана Түн ортасындағы жар салумен шегіне жеткен Құдай құдіретінің көрінісіне қатысқан еді, соған қарамастан олар Мұсаның жеті уақыт жөніндегі антын қабылдамай тастады; Даниял да оны Мұсаның қарғысы деп айқындайды.

Құдай Сөзінде есімдер мінез-құлықтың нышаны болып табылады, ал Ерихонды қайта тұрғызған адамның есімі, сондай-ақ оның тұңғышы мен кенже ұлының есімдері өте мәнді. Хиел — күштің тірі Құдайы дегенді білдіреді және Хиелдің тірі Құдайдың ізбасары болғанын меңзейді. Оның Бетелдік деп аталуы оны шіркеумен сәйкестендіреді. Оның

тұңғышы Абирам — асқақтықтың әкесі дегенді білдіреді, яғни дәріптелу және жоғары көтерілу мағынасында. Оның кенже ұлы Сегуб — асқақ, сондай-ақ дәріптеу және жоғары көтеру дегенді білдіреді. Бұл үш есімнің бәрі Құдай мінезінің қырларын бейнелейді, бірақ олар орындаған пайғамбарлықтың мәнмәтінінде олар Ерихонды құлатқан Құдіретті Құдайдан өзін жоғары көтеріп, өзін дәріптеп жүрген адамды бейнелейді. Пайғамбарлықта «қақпа» шіркеуді бейнелейді.

«Кішіпейіл, сенуші жан үшін жер бетіндегі Құдай үйі — көктің қақпасы. Мадақ әні, дұға, Мәсіхтің өкілдері айтатын сөздер — Құдайдың Өз халқын жоғарыдағы қауымға, арамдайтын ешнәрсе кіре алмайтын сол асқақ ғибадатқа дайындау үшін белгілеп қойған құралдары». Testimonies, 5-том, 491-бет.

Шіркеуді ұйымдастыру ісінің басталуы 1860 жылы болды; мұны адвентист тарихшылары, соның ішінде Эллен Уайттың немересі Артур Уайт та куәландырады.

«Эллен Уайт шіркеу ісін басқаруда тәртіптің қажет екендігі туралы едәуір көлемде жазып, жариялаған болса да (қараңыз: Early Writings, 97–104), әрі Джеймс Уайт осы қажеттілікті уағыздарында және Review журналындағы мақалаларында сенушілердің алдында үнемі ұстап келген болса да, шіркеу алға жылжуға баяу қимылдады. Жалпы түрде ұсынылған нәрсе жақсы қабылданды, бірақ оны нақты бір құрылымды іске айналдыруға келгенде, қарсылық пен қарсы шығу пайда болды. Джеймс Уайттың ақпандағы қысқа мақалалары аз адамды болсын бейқамдықтан оятты, енді бұл жөнінде өте көп айтылып жатты.»

«Мичиганда Уайтпен бірге қызмет еткен Дж. Н. Лафборо бірінші болып жауап қатты. Оның сөздері құптаушы болғанымен, қорғану сипатында еді:

«Біреу былай дейді: егер сендер мүлікті заң бойынша иелену үшін ұйымдассандар, онда Бабылдың бір бөлігі боласыңдар. Жок; мен біздің мүлкімізді заң арқылы қорғай алатын жағдайда болуымыз бен заңды діни көзқарастарымызды қорғап, күштеп орындату үшін қолдануымыздың арасында едәуір айырмашылық бар екенін түсінемін. Егер шіркеу мүлкін қорғау қате болса, онда неге жекелеген адамдардың қандай да бір мүлікті заңды түрде иеленуі қате емес? — Review and Herald, March 8, 1860.»

«Джеймс Уайт Review журналындағы өз мәлімдемесін баспа ісін ұйымдастыру қажеттілігі мәселесін қауымның алдына қоя отырып, мына сөздермен аяқтаған еді: “Егер біздің ұсыныстарымызға қарсылығы барлар болса, біз халық ретінде соған сүйеніп әрекет ете алатындай бір жоспарды жазып жіберсе екен?” — Ibid., February 23, 1860. Дала қызметінде еңбек етіп жүргендердің ішінен алғаш болып жауап қайтарған қызметкер — Review журналының хат арқылы қызмет атқаратын табанды редакторы Р. Ф. Коттрелл болды. Оның бастапқы реакциясы анық түрде теріс болды:»

«Уайт бауырлас қауымның мүлкін заңды иелікке алу жөніндегі өз ұсынысына қатысты бауырластардың пікір айтуын сұрады. Бұл ұсынысында оның нақты қандай шараны көздеп отырғанын мен дәл білмеймін, бірақ менің түсінуімше, мәселе заң бойынша діни ұйым ретінде тіркелу туралы болып отыр. Өз басыма келсек, меніңше, “өзімізге ат

шығару” қате болар еді, өйткені бұл — Бабылдың негізінде жатқан нәрсе. Меніңше, Құдай мұны құптамас еді.—Ibid., 1860 жылғы 22 наурыз». Arthur White, Ellen G. White, volume 1, 420, 421.

Джеймс Уайт шіркеу болу жолындағы өз әрекетін 1860 жылы бастады, ал шіркеу «қақпа» арқылы бейнеленеді. Эллен Уайт 1860 жыл туралы былай дейді.

«1860 жылы өлім біздің табалдырығымыздан аттап өтіп, отбасылық ағашымыздың ең жас бұтағын сындырды. 1860 жылғы 20 қыркүйекте туған кішкентай Герберт сол жылдың 14 желтоқсанында қайтыс болды.» Куәліктер, 1-том, 103-бет.

1863 жылы Уайттар өздерінің тұңғыш ұлынан да айырылды. Ойнап жүріп қызып кеткеннен кейін, ол мата кестелері дайындалатын бөлмеге кіріп, кестелерді дайындауда қолданылған дымқыл маталардың үстіне жатып ұйықтап қалды. 1843 және 1850 жылдардағы кестелер Миллерит қозғалысының негіздерін бейнелейді. 1863 жылы жасалған кесте, бұрын Хабаққұқтың екі кестесінде көрсетілгендей, Леуіліктер жиырма алтыдағы «жеті уақытты» теріске шығаруды білдіреді. Ол жалған іргетастық хабарды ұсынады.

Жұма күні, 27 қарашада, [1863] ата-анасы Топшамға жеткенде, олар депода өздерінің үш ұлы мен Аделияның өздерін күтіп тұрғанын көрді. Генридің суық тигенінен басқа, олардың бәрі сырт қарағанда дендері сау сияқты еді. Бірақ келесі сейсенбіде, 1 желтоқсанда, Генри өкпе қабынуымен өте қатты ауырып қалды. Көп жылдар өткен соң оның кенже інісі Уилли бұл оқиғаны былайша қайта баяндады:

«Ата-аналары жоқ кезде, Генри мен Эдсон, Хауленд бауырластың қадағалауымен, сатуға әзір болатындай етіп, кестелерді матаға жапсыру ісімен қызу айналысып жатты. Олар Хаулендтердің үйінен шамамен бір орам жердегі жалға алынған дүкен ғимаратында жұмыс істеді. Ақырында, Бостоннан кестелердің жіберілуін күтіп тұрған шақта, олар бірнеше күнге тыныс алды.... Өзен бойымен ұзақ жаяу жүрістен оралған ол [Генри] ойланбастан қағаз кестелердің астарына пайдаланылатын азғана дымқыл маталардың үстіне жатып ұйықтап қалды. Ашық терезеден ызғарлы жел соғып тұрды. Осы сақтықсыздықтың салдарынан ол қатты суық тиіп қалды». Arthur White, Ellen G. White, volume 2, 70.

1863 жылы Миллерит қозғалысы қауымның құрылуымен және Хабаққұқтың екі кестесінде бейнеленген іргелі ақиқаттарды теріске шығарумен аяқталды. Негізгі жетекші, Бетелдік Хиел арқылы ишараланғандай, 1860 жылы қақпаларды орнату ісін бастап кеткен еді және осыны істегені үшін кенже ұлынан айырылды. 1863 жылы жалған кестелер Хиелдің тұңғыш ұлы мызғып алған тыным орнына айналды. Ол суық тиіп, сол жылы қайтыс болды. Оның өлімі сол кезде жасалып жатқан кестелердің үстінде ұйықтап қалуымен тікелей байланысты болды. Ал 1863 жылы жасалып жатқан кесте Ілияс, Миллер арқылы бейнеленген, көтеріп орнатқан іргетастың жалған көшірмесі еді.

Ешуаның Ерихоны қайтадан тұрғызуға қарсы бұйрығы «ант бергізу» деген сөзбен білдірілді. Бұл ант пен қарғысты білдіреді, әрі Леуіліктер жиырма алтындағы «жеті есе» деп аударылған сөзбен бірдей. Бұл — Ілияс хабарымен бірге жүретін қарғыс, және сол қарғыс

1860 және 1863 жылдары Миллериттік адвентизм заңды шіркеу құруы және Миллердің сүріну тасы болған нәрсені теріске шығаруы арқылы Ерихоны қайтадан тұрғызғанда жүзеге асты. Хиел Бетелдік еді, сондықтан пайғамбарлық тұрғыдан Хиелдің Ерихоны қайта тұрғызудағы ісін шіркеу салу ісі ретінде айрықша атап көрсетеді.

Ешуа жариялаған «қарғыс» жеті рет дегенді қайта-қайта атап өтпейінше баяндап шығу мүмкін емес Иерихон шайқасы туралы оқиғамен байланысты түрде жария етілді.

1863 жылы Ілия ұсынған және Уильям Миллер арқылы бейнеленген Мұсаның хабары, яғни «анты», «қарғыс» туғызды. Мұсаның да хабары, Ілияның да ісі қабылданбады. Ілия 1989 жылы қайта оралды, бірақ 2001 жылғы 11 қыркүйектен кейін ғана Мұсамен қайта байланыстырылды. Бұл ақпарат әлі қорғалуға тиіс, бірақ ол мүлтіксіз.

«Қасиеттелмеген қызметшілер өздерін Құдайға қарсы қойып жатыр. Олар Мәсіхті де, осы дүниенің құдайын да бір деммен мадақтап жүр. Өздерінше Мәсіхті қабылдағандай көрінгенімен, олар Бараббаны құшақ жая қабылдайды да, өз істерімен: “Мына Адам емес, Барабба”,— дейді. Осы жолдарды оқитындардың бәрі сақ болсын. Шайтан не істей алатыны жөнінде мақтанып қойды. Ол Мәсіх Өз шіркеуінде болсын деп дұға еткен бірлікті ыдыратамын деп ойлайды. Ол: “Мен шығып, алдай алатындарымды алдау үшін, сынап-мінейтін, айыптайтын және бұрмалайтын өтірікші рух боламын”,— дейді. Ұлы нұр, ұлы айғақ алған шіркеу алдау мен жалған куәліктің ұлын қабылдайтын болса, онда сол шіркеу Иенің жіберген хабарын теріске шығарып, ең жөнсіз тұжырымдарды, жалған жорамалдарды және жалған теорияларды қабылдайтын болады. Шайтан олардың ақымақтығына күледі, өйткені ол шындықтың не екенін біледі.»

«Көбісі мінберлерімізде қолдарында жалған пайғамбарлықтың алауын ұстап тұратын болады; ол алау Шайтанның тозақтық алауынан тұтатылған. Егер күмән мен сенімсіздік қастерленетін болса, онда адал қызметшілер өздерін көп білеміз деп ойлайтын халықтың арасынан аластатылатын болады. “Егер сен білген болсаң”,— деді Мәсіх, — “ең болмағанда осы өз күнінде, өз тыныштығыңа қатысты нәрселерді! Бірақ қазір олар сенің көзіңнен жасырылды”.»

«Алайда Құдайдың іргетасы берік тұр. Жаратқан Ие Өзіне тиістілерді біледі. Қасиеттелген қызметкердің аузында қулық болмауға тиіс. Ол күндей айқын, зұлымдықтың қандай да бір дағынан ада болуға тиіс. Қасиеттелген қызмет пен баспасөз осы теріс буынға ақиқат нұрын жарқырата түсіруде күш болады. Нұр, бауырластар, бізге көбірек нұр қажет. Сионда керней тартындар; қасиетті тауда дабыл қағындар. Жаратқан Иенің жасағын қасиеттелген жүректермен жинаңдар, Өз халқына Жаратқан Иенің не айтатынын есту үшін; өйткені Ол тыңдауға ниетті барлық жанға молырақ нұр арттырды. Олар қаруланып, жарактанып, шайқасқа көтерілсін, яғни Жаратқан Иенің жағында құдіреттілерге қарсы көмекке келсін. Құдайдың Өзі Исраил үшін әрекет етеді. Өтірік айтатын әрбір тіл тыйылады. Періштелердің қолдары қазір құрылып жатқан алдамшы айдаларды қиратады. Шайтанның қорғандары ешқашан жеңіске жетпейді. Жеңіс үшінші періштенің хабарына ілеседі. Жаратқан Иенің жасағының Басшысы Иерихонның қабырғаларын қалай құлатса, солайша Жаратқан Иенің өсиеттерін сақтайтын халқы

салтанат құрады, ал қарсы тұрған барлық күштер жеңіледі. Көктен жіберілген хабармен өздеріне келген Құдай қызметшілеріне ешбір жан шағымданбасын. Енді бұдан былай олардан мін іздемеңдер де, былай демеңдер: “Олар тым үзілді-кесілді; олар тым қатты сөйлейді”. Олар қатты сөйлеуі мүмкін; бірақ бұл қажет емес пе? Егер тыңдаушылар Оның даусына не Оның хабарына құлақ аспайтын болса, Құдай олардың құлағын шуылдатады. Ол Құдай сөзіне қарсыласатындарды әшкерелейді.»

«Шайтан біздің арамызға халық ретінде бізді әшкерелеп, әшкерелей сөгіп, әрі қателіктерімізден бас тартуға үндеу үшін ешнәрсе кірмесін деп мүмкін болған барлық шараны қолданды. Бірақ Құдайдың келісім сандығын алып жүретін бір халық бар. Кейбіреулер арамыздан шығып кетеді де, енді келісім сандығын алып жүрмейтін болады. Алайда бұлар шындыққа бөгет боларлық қабырғалар тұрғыза алмайды; өйткені ол ақырына дейін ілгері әрі жоғары қарай жүре береді. Өткенде Құдай адамдарды көтерді, және қазір де Оның әмірін орындауға дайындалған, өз сәтін күтіп тұрған адамдары бар,—әкті лаймен ғана сыланған қабырғалар іспетті шектеулерден өтіп кететін адамдар. Құдай Өз Рухын адамдардың үстіне қондырғанда, олар әрекет етеді. Олар Жаратқан Иенің сөзін жариялайды; олар дауыстарын кернейдей көтереді. Шындық олардың қолында не кемімейді, не өз құдіретін жоғалтады. Олар халыққа олардың заңсыздықтарын, ал Жақып үйіне олардың күнәларын көрсетеді». Testimonies to Ministers, 409–411.